

Kolonialismen

Filmens innehåll

Under flera sekel kolonialiserades stora delar av världen utav europeiska stormakter. I den här filmen ska vi lära oss om kolonialismens tidsålder. Vi går framför allt igenom hur koloniernas befrielse gick till. Vi undersöker några av de platser som dominerades av kolonier samt några av de händelser och personer som varit betydelsefulla för upprättandet av fria samhällen.

Vad var Ostindiska kompaniet? Vad var Internationella Kongosällskapet? Vem var Mahatma Gandhi? Till slut undersöker vi konsekvenserna av kolonialismen, samt lär oss begreppet nykolonialism.

Programmet är indelat i kapitel:

- Inledning (00:00 - 01:00)
- Vad är kolonialism? (01:01 - 04:00)
- Asien (04:01 - 08:30)
- Afrika (08:31 - 13:41)
- Nord- och Sydamerika (13:42 - 17:55)
- Kolonialismens konsekvenser (17:56 - SLUT)

Undervisningen ska behandla följande centrala innehåll enligt läroplan:

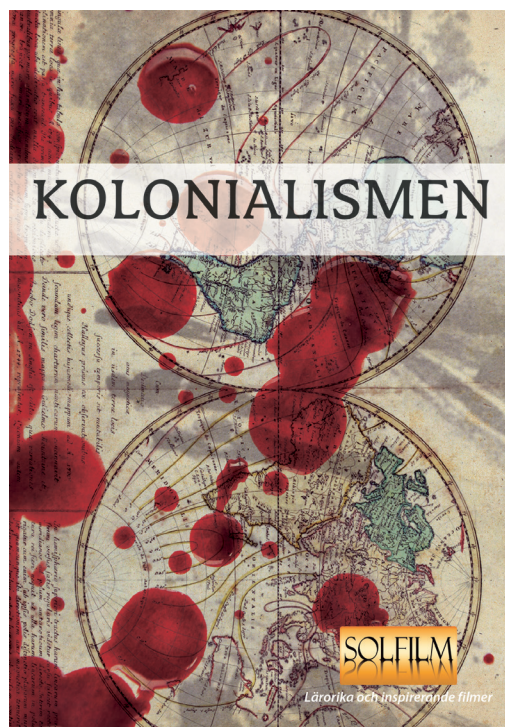
Historia (alla åldrar)

Eleverna ska sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- Använda en historisk referensram som innefattar olika tolkningar av tidsperioder, händelser, gestalter, kulturmöten och utvecklingslinjer.

Historia (högstadiet)

- Den europeiska dominansen, imperialism och kolonialism.
- Historiska berättelser från skilda delar av världen med skildringar av människors upplevelser av förtryck, till exempel i form av kolonialism, rasism eller totalitär diktatur och motstånd mot detta.
- Exempel på hur 1800- och 1900-talet kan avläsas i våra dagar genom traditioner, namn, språkliga uttryck, byggnader, städer och gränser.
- Hur historia kan användas för att förstå hur den tid som människor lever i påverkar deras villkor och värderingar.

Filmfakta

Ämne: Historia

Ålder: Från 13 år (H, Gy)

Speltid: 20 minuter

Svenskt tal med svensk text

Produktion: Solfilm Media AB

Inlärningsmål:

- Att genom historiska berättelser lära sig mer om kolonialism och den europeiska dominansens förtryckande.

Kolonialismen

Innan filmen

Tankekartan

Gör en tankekartan tillsammans i klassen kring kolonialism. Vilka händelser, länder, begrepp och personer associerar eleverna till ämnet?

Under/efter filmen

Diskussionsfrågor

Det är viktigt att läraren/ledaren förbereder övningarna kring filmen och funderar igenom hur diskussioner och svar ska hanteras. Dela gärna in eleverna i mindre grupper och låt deltagarna först skriva ned sina svar. Anpassa gärna materialet och fördela eventuellt frågorna bland grupperna.

Följande frågor är indelade i kapitelordning.

Inledning (00:00 - 01:01)

- Vad är en koloni?
- Namnge, om du kan, någon tidigare koloni.

Vad är kolonialism? (01:02 - 04:00)

- Vad hände i Europa under 1500-talet? Vad innebär *expansion*?
- Vad är en *handelsstation*?
- Vad är problemet med att länder delades upp med linjal?
- Vad är *imperialism*?
- Vad innebär *moderland*?
- Hur, tror du, att det kommer sig att de vita européerna tyckte att de var mer värda än andra?
- Vad var det som kallades *den vite mannens börda*?

Asien (04:01 - 08:30)

- Vad var *East India Company* för något?
- Vad var *Sepoyupproret*? Vad tror du att indierna ville uppnå med det?
- Varför ordnade engelsmännen bland annat sjukvård och utbildning i Indien, tror du?
- Vem var Mahatma Gandhi?
- Varför ville han att befolkningen skulle bojkotta engelska varor?
- Vad var *Saltmarschen*? Vad var syftet med den?
- Varför är det viktigt med salt i ett varmt klimat?
- Varför, tror du, att ett inbördeskrig utbröt mellan hinduer och muslimer efter att de fått självständighet från Storbritannien?

Afrika (08:31 - 13:41)

- Varför, tror du, att européerna tyckte att de hade rätt att ta människor i Afrika som slavar?
- Hur gick triangelhandeln till?
- Hur kunde européerna lägga beslag på nästan hela Afrikas landområde?
- Vad var *det Internationella Kongosällskapet*?
- Vad hände när Kongo fick sin självständighet från Belgien?
- Vad var *Front de Libération Nationale* och vad ville dem?
- Hur kan kolonialismens historia i Afrika märkas av i dag?

Nord- och Sydamerika (13:42 - 17:55)

- I filmen sägs det att befrielsen gick annorlunda till på den amerikanska kontinenten. Hur och varför då?
- Vad hände den 4 juli 1776?
- Vad hade Napoleonkrigen i Europa att göra med frigörelsen i Sydamerika?
- Vad var *Inkariket*?
- Vilka var *Mayaindianerna*?
- Hur kommer det sig att ursprungsbefolkningen minskade så drastiskt på de amerikanska kontinenterna?
- Vad är ett *indianreservat* för något?
- Hur ser ursprungsbefolkningens situation ut i dag i Nord- och Sydamerika?

Kolonialismens konsekvenser (17:56 - SLUT)

- Hur kommer det sig att så många länder hamnade i konflikt efter att de fått sin självständighet?
- Vad är *nykolonialism*?
- Hur kommer det sig att tidigare kolonier fortfarande utnyttjas? Hur går det till?
- "Afrika är rikast i världen på naturresurser" sägs det i filmen. Vad innebär det? Ge exempel.
- Vad tyckte du om filmen?
- Har du lärt dig någonting nytt efter att ha sett filmen?
- Har du ändrat uppfattning om något efter att ha sett filmen? Vadå?

© Rättigheterna till studiematerialet ägs av Solfilm Media AB.
Du har rätt att använda dig av studiematerialet i samband med visning av programmet.

Kolonialismen

Efter filmen

Följ upp tankekartan

Gå tillbaka till tankekartan som ni gjorde innan ni tittade på filmen. Diskutera tillsammans kring de händelser, länder, begrepp, eller personer som filmen gick igenom. Diskutera även de ord eller namn i tankekartan som filmen inte nämnde och sök upp mer information kring dessa.

Fördjupning

Dela in klassen i grupper om två-tre. Varje grupp väljer ett land som tidigare varit en koloni eller ett land som tidigare har haft (eller fortfarande har) en koloni.

Eleverna letar reda på information kring kolonin. Det kan t.ex. vara: Hur bildades kolonin och varför? Vad var det kolonialmakten ville åt; människor eller råvaror? Hur gick befrielsen till? Hur ser situationen ut i dag i landet?

Leta reda på information på nätet och i böcker och tidskrifter. Grupperna redovisar sedan sina arbeten i form av en hemsida eller en presentation.

Befrielsekämpa

Eleverna väljer en ledare eller nyckelperson som har varit betydelsefull för befrielse, mänskliga rättigheter och självständighet. Det kan t.ex. vara: Mahatma Gandhi, Simón Bolívar, Nelson Mandela, Crazy Horse, Martin Luther King eller Jomo Kenyatta.

Leta reda på information på nätet och i böcker och tidskrifter. Eleverna presenterar sedan sina arbeten i form av en uppsats eller tidning.

Rasism

En anledning till hur kolonialismen kunde inträffa och få ett sådant genomslag var de vita européernas tro om deras överlägsenhet över befolkningsgrupperna i Afrika, Asien och Amerika.

Dela in klassen i grupper om två-tre elever. Låt de ta reda på mer om hur tankarna gick kring "raser" under denna tidsperiod, och hur tankegångarna fortfarande i dag finns kvar i vårt samhälle. Frågeställningar som kan diskuteras kan t.ex. vara:

- Varför tyckte européerna att vita var mer värda än svarta?
- Hur kunde slaveriet i Amerika pågå så länge?
- Vad var det svenska *Statens institut för rasbiologi*?

Grupperna redovisar sedan sina arbeten för resten av klassen i form av en muntlig presentation. För en gemensam diskussion i klassen efteråt om spåren efter tankegångarna under kolonialismen och hur rasismen ser ut i dag.